

תוכן עניינים

- 3 חלק א': הצגת דמות וסקירה ספרותית תיאורטית של הנושא
- 4 חלק ב': יישום התיאוריה למציאות
- 6 חלק ג': פיתוח כוחו של הפרט - מנהיגות

חלק א': הצגת דמות וסקירה ספרותית תיאורטית של הנושא

נבחר לנתח את הדמות של לואיס אהריש, מגישת חדשות, שחקנית ועיתונאית ממוצא ערבי ישראלי. לואיס נולדה בנצרת, גדלה בדימונה, והתחנכה במסגרות יהודיות. ילדותה הביאה אותה לחוש חלק מהמיינסטרים הישראלי יהודי. לואיס למדה באוניברסיטה העברית תואר בסוציולוגיה ותקשורת ומיד לאחר מכן התברגה לעמדות מפתח בתקשורת הישראלית. ב-2007 היא זכתה להיות מגישה החדשות הערבית-ישראלית הראשונה שמגישה חדשות בעברית. בנוסף גם הגישה כתבות בידור, השתתפה בתוכניות בוקר ברדיו ובטלוויזיה, הגישה לבד תכנית אקטואליה מספר שנים, הובילה סדרה דוקומנטרית על אנשים משפיעים, השתתפה בחדשות שישי, שיחקה בסדרות דרמה וקומדיה ועוד. במקביל לואיס פועלת למען קידום דו הקיום בין יהודים לערבים, כשמצד אחד מוחה על הגזענות בחברה הישראלית נגד ערבים ומאידך מוחה כנגד טרור. פועלה בתקשורת, בפוליטיקה ובתרבות מאד מוערך משני צדדי המתרס היהודי-ערבי. היא אף זכתה להדליק משואה ב-2015 בתור "ישראלית פורצת דרך". לאחרונה שמה של לואיס עלה לכותרות, בגין חתונתה עם השחקן היהודי צחי לוי, שעוררה הד תקשורת נרחב בציבור ודעות מנוגדות, וכן בגין פיטוריה מתוכנית חדשות חדשה שהגישה לצד קובי מידן, מיד לאחר שהביעה קול מחאה על פעילות הממשלה במגפת הקורונה. לואיס התרעמה על כך שפוטרה מתאגיד התקשורת "כאן" ומאשימה אותם שאינם מצליחים להכיל מגישה ערבייה וכעת פועלת דרך תנועת "דרכנו" לאיכות השלטון לשם הקמת טלוויזיה דמוקרטית שהיא תוביל ותמומן במימון המונים (חלוץ, 2009; בלומנטל, 2015; מערכת טיים אאוט, 2020; מעריב אונליין, 2020). ריאיון עדכני שבו נסתייע בעבודה זו הינו כתבתו של מן (2020). מכתבה זו ומיתר המקורות שצינו אפשר לראות, כי בדמותה של לואיס מתבטאים ביתר שאת שניים מנושאי הלימוד בקורס: אסרטיביות וכריזמה.

אסרטיביות – ללוסי סגנון תקשורת אסרטיבי והיא יכולה לשמש אות ומופת לאסרטיביות בדרך שבה היא מבטאת את רצונותיה ועומדת על זכויותיה באופן שלא משתמע לשתי פנים, ללא אשמה ומבלי לפגוע בזכויות של אנשים אחרים. לואיס הצליחה להשיג מקום של כבוד בתקשורת הישראלית מבלי לנהוג בעוינות ותוקפנות, ללא השפלה של אחרים, וללא ניצול אחרים. מנגד גם מעולם לא הפגינה כניעות, אפילו כשלאחרונה פוטרה מתאגיד "כאן" - היא לא עצרה ולא נסוגה, לא נתנה לאחרים לבחור עבורה לא להשתתף בתקשורת הישראלית אלא החליטה לצאת לעצמאות ולהשיג מימון המוני לטלוויזיה דמוקרטית שהיא תעמוד בראשה. ללוסי ביטחון עצמי גבוה ויכולת ביטוי גבוהה מאד מבחינה רגשית וחברתית. לא זו אף זו, היא נוטה להילחם למען זכויות הזולת, בין אם אלה יהודים או ערבים, קבוצות או יחידים. לדוגמא, אפילו כשהשתתפה בפאנלים והיא ראתה שהשיח מגיע לרמה של "עקיצות" וזלזול, אזרה אומץ והעירה למשתתף שהשפיל משתתף אחר, תוך לקיחת סיכון להרחקה מהפאנל. ניתן לראות בכך דוגמא להפגנה של התנהגות אסרטיבית בתקשורת הבינאישית שלה. אם כן לואיס לא תוקפנית ולא כנועה, אלא אסרטיבית מאד. חידוד לכך ניתן לראות בריאיון של מן (2020) בו היא מסבירה על כך שניסתה לעזור למשתתפי פאנל תקשורת שחוו זלזול - בצנעה, ללא התנשאות, תוך אמפטיה לשני הצדדים (המשתתף שזלזלו בו שחווה השפלה והמשתתף המזלזל שהבינה כי הוא פשוט חד לשון, מהיר מחשבה וחסר טקט) וללא חרטה למרות שהורחקה מהפאנל. אם כן, לואיס לא מתעלמת/שותקת כשפוגעים בה או בזולתה, וזה עוד מאפיין אסרטיבי. גם שפת גופה מביעה אסרטיביות: ניתן לראותה בפאנלים זקופה, פונה לבן שיחה, בעלת קול רם, מבט ישיר לאחרים, מלאת הבעה וכדומה! ללא ספק, אישיותה האסרטיבית סייעה ללוסי לטפס בסולם הדרגות בעולם התקשורת להיתפס כדמות בולטת בתרבות, בפוליטיקה ועוד. הדבר בהלימה עם מחקרים שמראים שהאסרטיביות מסייעת לפרט למצב את עצמו כמנהיג בולט, המעודד את הביטחון של האנשים סביבו ומונהגיו, מה שלמעשה משפר את המחויבות למנהיג (Dasgupta, Suar & Singh, 2013).

כריזמה – הכריזמטיות של לואיס מאד בולטת. למעשה לואיס מגלמת בהתנהגותה רבים ממאפייני הכריזמה: יש לה נוכחות רבה בהופעה שלה, דיבורה מאד רהוט והיא יכולה לנאום, פעולותיה מחושבות ולא פזיזות, רואים שיש לה הערכה עצמית גבוהה אך היא אינה מתנשאת על אחרים, יש לה אידיאלים ברורים כגון דו קיום, איכות שלטון, פמיניזם וכדומה, אמנם היא לא מנהיגה אך היא בהחלט מודל לחיקוי ודוגמא אישית (ציבור ערבי וישראלי שתומך באידיאלים שלה נושא אליה את עיניו), וכן היא מקרינה ביטחון עצמי ושלווה בהתנהלותה ולא חוששת מריאקציה ציבורית למעשיה (לראיה, התחנתה עם יהודי, קראה לסדר בפאנלים, התבטאה נגד טרור ונגד גזענות וכו'). לואיס השפיעה על אנשים רבים באומץ שלה, בכך שפילסה דרך לערביות ישראליות בתקשורת, בדעותיה המתונות, בכך שהיא יכולה לשלב רצינות והומור, בחתירתה חסרת הפשרות לדו קיום

ועוד. לוסי חדורת מוטיבציה ושליחות, סוחפת, רהוטה, הרפתקנית ולהוטה מחד, ופגיעה ורגישה מאידך. השילוב הזה גורם לאנשים להיסחף אחריה ולראות בה אישיות כריזמטית. ייתכן, שבעתיד היא תנהיג אף תנועה פוליטית, שכן כרגע מאד חשוב לה לשמור על טוהר השלטון הדמוקרטי. אין ספק, שאם לוסי תרצה להמשיך ולהשקיע בכיוון הפוליטי, שהכריזמה שלה תסייע לטפס בעולם הפוליטיקה ולהגיע לתפקידי הנהגה, בדיוק כמו שהצליחה בסיוע אישיותה הכריזמטית להגיע לעמדות מפתח בתקשורת ובבידור כשמגישת חדשות, שחקנית ועיתונאית (Harding, Lee, Ford & Learmonth, 2011).

חלק ב': יישום התיאוריה למציאות

בחלק זה ננתח באמצעות הנושא של ניהול עצמי אפקטיבי את לוסי אהריש, ונתייחס לנושאים הבאים: סגנונות תקשורת, אינטליגנציה רגשית, חשיבה חיובית, חשיבה יצירתית. מבחינת **ניהול עצמי אפקטיבי** ניכר כי לוסי מנצלת את הזמן שלה היטב ומצליחה לשלב בין מגוון עבודות (עיתונאות, הגשה, משחק) לבין חיי משפחה (התחננה לא מזמן), כאשר שמה דגש מיוחד לעבודתה בתחום התקשורת (חדשות). לפי קובי (1996) ניהול עצמי אפקטיבי כולל שבעה הרגלים שהופכים אנשים ליעילים, ונראה מהם ואיך לוסי מממשת אותם: פרואקטיביות (לוסי אכן יוזמתית, למשל כשפוטרה מ"כאן" החליטה ליטול יוזמה ולהקים רשת טלוויזיה דמוקרטית משלה), צפיית הסוף מראש (לוסי חותרת לעבר הגשמת אידיאלים של דו קיום ותקשורת "טהורה"), סדר עדיפויות (ללוסי סדר עדיפויות – היא קודם כל מגישת חדשות, לאחר מכן עיתונאית ולבסוף שחקנית, ובוחרת פרויקטים בהתאם לכך), אני מנצח/אתה מנצח (לוסי נוטה לעבר פתרון שמספק את כל הצדדים, מה שמשתקף בדעותיה הפוליטיות המתונות), בקש להבין (לוסי מצליחה זוויות מבט גם של אחרים מתוך אמפטיה גבוהה, גם אם היא לא מסכימה לדעתם, ולפי זה מגיבה, כפי שהבינה אפילו את המשתתף שזילזל באחרים בפאנל), חתירה לסינרגיה (לוסי מנסה לפעול מתוך שיתופי פעולה, בין אם עם מגישים אחרים, בין אם עם ההמון וכו'), והתחדשות עצמית (לוסי תמיד במסע להתפתחות מבחינה מקצועית, רוחנית, פיזית וחברתית, ולכן אף פעם לא "דורכת במקום" אלא חותרת לשיפור עצמי).

מבחינת **סגנונות תקשורת**, כאמור לוסי הינה בעלת סגנון תקשורת אסרטיבי כמוסבר בחלק א'. בנוסף, לפי מודל ארבעת סגנונות התקשורת אדם יכול להיות גבוה או נמוך בשני צירים – דומיננטיות ורשמיות – מה שיוצר ארבעה סגנונות תקשורת עיקריים: מניע (ממוקד תוצאות והישגים, חובב קצב מהיר, לא רגשני אך מכיר ברגשות זולתו, אנרגטי ויעיל, כוחני), מבטא (חברתי, חובב שינויים, יצירתי, כריזמטי, אמפטי, לא אוהב סמכות, מעורב, מלהיב, כריזמטי, אך לא נתפס כרציני במיוחד), אנליטי (בעל ידע, מוכן מראש לבעיות, שקט, יציב, רציני אך גם מרוחק ובירוקרטי), ותומך (אוהב אנשים, רגיש, תגובתי, יותר מתחשב ברגשות מאשר במשימות, סלחן, נאמן ונעים אך גם הססן וותרן) (Snavey, 1981). מבין 4 הסגנונות, הסגנון המתאים ללוסי הינו הסגנון המבטא, שכן יש לה עניין גבוה במעורבות חברתית (מעוניינת בדו קיום, איכות שלטון, נגד טרור, נגד גזענות), משמיעה את קולה ודעתה בפרהסיה ללא חשש, יצירתית (הגתה את רעיון הטלוויזיה הדמוקרטית), בעלת אמפטיה גבוהה (מסוגלת להבין את מניעי הצד השני, לכן לרוב דעתה מתונה, גם בנושא

¹ לדוגמה, קישור לפאנל שבו שפת גופה מביעה אסרטיביות: <https://www.youtube.com/watch?v=xbmzkVRHgp8>